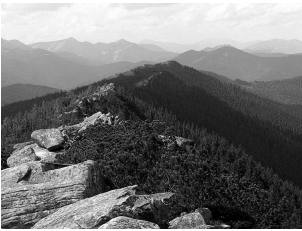

О. О. Кагало

Горгани

ГОРГАНИ – система гірських хребтів у зовнішній смузі Українських Карпат. Центральна частина Лісистих Карпат. Знаходиться між долинами р. Мизунка та Ріка на Пн. Зх. і Прут на Пд. Сх., між зовн. краєм Карпат на Пн. і Середньо-Карпат. улоговиною на Пд., у межах Івано-Фр. і Закарп. обл. Пл. бл. 2500 км². Г. – з суворими клімат. умовами і склад. рельєфом – найменш заселена частина Укр. Карпат. Геол. основу масиву складають тверді водотривкі ямненські іноцерамові пісковики. Для Г. характерні круті асиметр. схили, гострі гребені гір (їх місц. назва – горган); на вершинах – кам'яні розсипища до 5 км², сформ. у результаті вивітрювання великими глибами пісковика (місц. назви – цекоти, греґоти). Осн. хребти (Аршиця, Довбушанка, Синяк, Хом, Грофа, Стримба та ін.) розчлен. глибокими попереч. долинами р. Мизунка, Свіча, Чечва, Лімниця, Бистриця-Надвірнянська, Бистриця-Солотвинська та Прут. Долини річок глибоко врізані (до 1000 м), вузькі, їхні схили стрімкі, річища неvirівняні, часто з порогами й водоспадами (зокрема Бухтовець, Прут). Є невеликі озера. Макс. вис. бл. 1400 на Зх. (зокрема г. Вишків. Горган, 1439 м) – 1850 м у бас. Лімниці (г. Лопушна, 1836 м; Сивуля, 1818 м; Ігровець, 1804 м; Грофа, 1748 м); на Сх. знижується (г. Довбушанка, 1754 м; Синяк, 1665 м; Хом, 1344 м). Г. поділяють на Крайові низькогірні, Зовнішні (Скибові) та Привододільні (Внутрішні). На найвищих хребтах масиву є сліди зледеніння. До вис. 1450 м поширені буково-ялин. та ялин. ліси, вище – чагарник. криволісся з гірської сосни та луки. Великі тер. під кам'яними розсипищами, пл. високогір. полонин незначні. За останнє століття пл. лісів значно скоротилися.

Від кін. 19 ст. – р-н інтенсив. експлуатації ліс. ресурсів. Осн. місця видобутку нафти – уздовж зовн. краю Г. (побл. смт Брошнів-Осада, Вигода, м. Надвірна Івано-Фр. обл.). Підпр-ва нафт. промисловості – у Надвірній. У зх. частині регіону, де корін. етносом є бойки, насел. пункти формувалися лише вздовж зовн., пн., краю гір; у сх., де живуть переважно гуцули, значно щільніше заселені й внутрішні частини гірського масиву у широких річк. долинах, особливо вздовж Бистриці-Надвірнянської та Пруту. Регіон тривалий час зберігав соц.-етнічну

автохтонність, лише наприкінці 19 ст., з розвитком ліс. та нафт. пром-стей, тут з'явилося некорінне населення (німці, євреї). Інтенсивно розвивається турист. галузь. Долиною Пруту проходить залізниця, яка через Татар. перевал з'єднує Івано-Фр. обл. із Закарпаттям, через Яблуниц. та Вишків. (Торун.) перевали проходять автошляхи. На тер. Г. створено природ. заповідник [«Горґани»](#), численні заказники та природні парки.

Бібліографічний опис:

Горґани / О. О. Кагало // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25734>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).